

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΑ'

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 25 ΜΑΡΤΙΟΥ 1933

ΑΡΙΘ. 12

25 ΜΑΡΤΙΟΥ

Σήμερον ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν ἐορτάζει τὴν ἀνάμνησιν τοῦ μοναδικοῦ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἀνθρωπότητος γεγονότος, τὸ ὁποῖον, γνωστὸν ὡς «τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου» (Γαλ. δ' 4) καὶ «τὸ πλήρωμα τῶν καιρῶν» (Ἐφ. α', 10), ἐσημείωσε τὴν καμπὴν τῆς πρὸς ἱστορίαν νέαν, τὴν ἱστορίαν τοῦ ἀνθρώπου τὴν ἐν Χριστῷ: θεόπεμπτος ἄγγελος εὐηγγελίσθη εἰς τὴν Θεοτόκον τὴν ἐξ αὐτῆς γέννησιν τοῦ ὑπὸ τῶν προφητῶν προκαταγγεληθέντος Ἐμμανουήλ, ὅστις ἐκλήθη Ἰησοῦς, «αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν» (Μθ. α', 21). Εἶνε λοιπὸν ὁ εὐαγγελισμὸς οὗτος ἐξάγγελος τῆς ἐλευθερίας ἀπὸ τῆς εἰς τὸ κακὸν δουλείας τῆς ἀνθρωπότητος, διότι, αὕτη, «ἐπ' ἐλευθερίᾳ κληθεῖσα» (Γαλ. ε', 13), προώριστο νὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ τῆς εἰς ἣν περιέπεσεν ἁμαρτίας καὶ νὰ δουλωθῇ τῇ δικαιοσύνῃ τῇ ἐν Χριστῷ (Ρωμ. στ'. 17-18), ὥστε ὁ ἀνθρώπος νὰ μὴ ἦν πλέον δοῦλος «ἀλλὰ υἱός, καὶ κληρονόμος διὰ Θεοῦ» (Γαλ. δ', 7). Ἰδοὺ διατί σύμπασα ἡ χριστιανικὴ ἀνθρωπότης ἀγάλλεται ἐπὶ τῇ ἀναμνήσει τοῦ σωτηρίου ἐκείνου πρὸς τὴν Παρθένον Μαριάμ ἀσπασμοῦ τοῦ ἀγγέλου.

Ἄλλ' ἡ μεγάλη αὕτη ἐορτὴ εἰδικῶς δι' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας εἶνε καὶ ἄλλης προσθέτου χαρᾶς ἀφορμὴ. Διότι ὑπομνήσκει ἡμῖν τὸ σάλπισμα ἄλλου εὐαγγελίου, τοῦ εὐαγγελίου τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ἐλευθερίας ἀπὸ τῆς δουλείας εἰς κακὸν δυνάστην, ἣτις συνέσχε τὸ Γένος ἡμῶν ἐπὶ αἰῶνας μακροῦς. Καὶ τὸ εὐαγγέλιον ἐκεῖνο, ἠλεκτρίσεν τότε τὰς ψυχὰς τοῦ πανελληνίου, ἐξήγειρε καὶ συνήγειρε τὸ ἑλληνικὸν κατὰ τῆς τυραννίας, καὶ μετὰ μακροχρονίους καὶ ἀργαλέους ἀγῶνας συνέτέλεσε τὸ ἔκπαυλον ἐκεῖνο ἱστορικὸν θαῦμα, ἐκ τοῦ ὁποῦ ἐδιδάχθησαν οἱ λαοὶ πῶς νικᾷ ἡ ψυχὴ καὶ τὸ πνεῦμα τοὺς μεγάλους ὑλικούς

ὄγκους, ὅταν οἱ ἀγῶνες ἔχουν ἀφετηρίαν καὶ τέλη τὰ ὑπέρτερα ἐκεῖνα ἰδανικά, ἐν οἷς ἔζησε καὶ δι' ὧν ἐτόραφη καὶ ἀνεπτύχθη καὶ ἐμεγαλουργήσε τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος. Αἱ νέαι γενεαί, εἰς τὰ ὧτα τῶν ὁποίων διάφοροι σειρῆνες ψιθυρίζουν ὑλιστικὰς διδαχὰς χρυσουμένας διὰ τῶν εὐήχων λέξεων τῆς «πρωτοπορείας» καὶ τῆς «νέας ἰδεολογίας», ἐξ ἀφορμῆς τῆς σημερινῆς ἐορτῆς ἅς λουσοῦν εἰς τὰ νάματα τῆς ἱστορίας τοῦ ἑλληνισμοῦ, καὶ ἰδίως τῆς ἱστορίας τῆς ἑλληνικῆς ἐθνεγένεσος τοῦ 1821. Ἐκ τῆς ἱστορίας ταύτης θὰ πληροφορηθοῦν ὅτι οἱ «ἱστορικοὶ ὑλισμοὶ» δὲν γεννοῦν τὰ ὑψηλὰ ἐκεῖνα ἐλατήρια, τὰ εὐγενῆ συναισθήματα, τὰς ἠθικὰς ἐξάρσεις καὶ τοὺς ἀφθάστους ἐκείνους ἡρωϊσμούς, διὰ τῶν ὁποίων ἡ Ἑλλὰς ἡμῶν ἀνεγεννήθη εἰς τὴν ζωὴν τῆς ἐλευθερίας. Θὰ πληροφορηθοῦν, ὅτι ἡ στεργρὰ καὶ βαθεῖα πίστις εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἡ ὠραία καὶ ἰσχυρὰ πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπη ὑπῆρξαν τὰ γενεσιουργὰ τῆς ἐλευθερίας, ὑπὸ τὴν σκιὰν τῆς ὁποίας σήμερον καὶ οἱ ἐκ τῶν ἑλλήνων ἐρετίζοντες τοὺς «ἱστορικοὺς ὑλισμοὺς» εὐτυχοῦν ν' ἀναπνέουν.

Η ΝΟΜΙΚΗ ΘΕΣΙΣ

ΤΩΝ ΠΑΛΑΙΟΗΜΕΡΟΛΟΓΙΤΩΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

Πρὸς γένεσιν νόμιμον, ὀργάνωσιν καὶ περαιτέρω μιᾶς νέας θρησκευτικῆς κοινωνίας ζῶν αἱ γενικαὶ τοῦ δημοσίου καὶ ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου ἀρχαὶ ἔταξαν ὀρισμέναις προϋποθέσει, πρὸς ἃς ἔχει προσαρμοσθῆ ἡ κρατοῦσα νομοθεσία.

I

1. Κατὰ τὸ Β. Δ τῆς 5 Δεκεμβρίου τοῦ 1845 περὶ καθιόντων τῶν νέων νομαρχῶν «οἱ νομάρχαι ὀφείλουσι νὰ ἐπιτηρῶσιν ἵνα μὴ σχηματίζωνται νέαι θρησκευτικαὶ κοινωνίαι ἄνευ ἀδείας τοῦ βασιλέως, νὰ καταγγέλλωσιν εἰς τὰς δικαστικὰς ἀρχὰς τοὺς ἄνευ ἀδείας συνιστῶντας τοιαύτας, νὰ ἐξετάζωσι δὲ ζητούμενης τοιαύτης ἀδείας τὰ θ ρ η σ κ ε υ τ ι κὰ δ ὀ γ -

ματα καὶ τὸν ἐσωτερικὸν κανονισμόν τῶν τοιούτων κοινωνιῶν καὶ νὰ γνωμοδοτῶσιν ἐπὶ τῶν αἰτήσεων».

2. Ὁ Θεόδωρος Π. Δηλιγιάννης ἐν τῇ ἐρμηνείᾳ τῆς διατάξεως παρατηρεῖ: «Νὰ δίδεται δὲ ἡ ἄδεια ἐὰν τὰ δόγματα τῆς νέας θρησκείας δὲν βλάπτωσι τὴν κοινωνίαν καὶ ἂν ταῦτά τε καὶ ἡ ἐξωτερικὴ λατρεία δὲν ἀντίκεινται εἰς τὴν δημοσίαν τάξιν.¹

3. Οὕτω διδάσκουσι καὶ οἱ ἐπιφανέστεροι τῶν κανονολόγων τῆς Δύσεως, καὶ δὴ οἱ διαμαρτυρούμενοι:

α) Ὁ Emil Friedberg ὁμιλῶν περὶ διδασκαλιῶν (Lehren) ἐν τῇ ἐρμηνείᾳ τῶν νομοθεσιῶν τῶν διαφόρων γερμανικῶν κρατῶν, καθολικῶν καὶ διαμαρτυρομένων, διὰ τὴν παροχὴν τῆς ἐγκρίσεως λέγει ὅτι αὕτη «παρέχεται ὅταν αἱ ἐν τῷ Καταστατικῷ τεθειμένα θρησκευτικὰ ἄρχαι καὶ διατάξεις διὰ τὴν ἄσκησιν τῆς θρησκείας εἶνε σύμφωνοι μὲ τὸν πρὸς τὸν Θεὸν φόβον, τὴν πρὸς τοὺς νόμους εὐπειθειαν καὶ τὴν γενικὴν ἠθικὴν» («Die Genehmigung wird erteilt, wenn die in den Statuten festzustellenden Religionsgrundsätze, und Normen für die Religionsübung mit der Ehrfurcht gegen die Gesetze und der allgemeinen Sittlichkeit vereinbar sind».)²

β) Ὁ Wilhelm Kahl, ὁμιλῶν περὶ Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας, λέγει: «Ἡ ἐλευθερία τῆς λατρείας ἔχει ὡς προϋπόθεσιν τὴν ἐν τῇ Πολιτείᾳ ἀναγνώρισιν μιᾶς θρησκευτικῆς κοινότητος» («Die gesellschaftliche Kultusfreiheit hat die Anerkennung einer Religionsgesellschaft im Staate zur Voraussetzung»). «Ὁ παρορισμὸς τῆς διδασκαλίας ἀνήκουσιν εἰς τὰς καθαρῶς ἐκκλησιαστικὰς ὑποθέσεις περὶ τῆς λατρείας, ἢ λειτουργίας καὶ τὸ θρησκευτικὸν μᾶθημα» («Als Annex der Lehre gehören zu den rein inneren kirchenangelegenheiten ferner cultus, Liturgie und religiöser Unterricht»).

Ἄλλὰ καὶ ἐν τῷ παλαιότερῳ συγγράμματι αὐτοῦ ὁ Kahl ἀξιοῖ νὰ ἔχη πολίτευμα ἴδιον (Verfassung) ἡ νέα θρησκευτικὴ κοινωνία.³

1. Βλ. Θ. Π. Δηλιγιάννη καὶ Γ. Ζηνοποῦλου Ἑλληνικὴν νομοθεσίαν τόμ. 6, Ἀθήναι 1875 σ. 12 σημ. 2.

2. Βλ. Lehrbuch des Kirchenrecht, 5 ἐκδ. 1903 § 19 σ. 106 σημ. 32. Βλ. τὰ αὐτὰ καὶ ἐν τῇ 6ῃ ἐκδ. 1909 § 29 σ. 117 σημ. 35.

3. Βλ. Staat und Kirche ἐν Handbuch der Politik τόμ. I, 1920, σ. 137.

4. Αὐτόθι σ. 138.

5. Βλ. Lehrsystem des Kirchenrechts und der Kirchenpolitik, Freiburg i/B 1894, σ. 325.

II

Ὅταν λοιπὸν ἡ νέα θρησκευτικὴ κοινωνία παρουσιάσῃ τὸ περιεχόμενον τῶν ἀρχῶν αὐτῆς, τότε καὶ μόνον τότε χωρεῖ αὕτη νομίμως πρὸς πολιτειακὴν ἔγκρισιν.

1. Κατὰ τὴν προσημειωθεῖσαν νομοθεσίαν ἡμῶν ἀπαιτεῖται ἀπλοῦν Β. Δ. Κατὰ τὰς πλείστας ὁμοίας τῶν νεωτέρων μάλιστα εὐρωπαϊκῶν νομοθεσιῶν ἀπαιτεῖται νόμος⁶. Κατὰ τὸ σύνταγμα λ. χ. τῆς 12 Μαΐου 1921 ἐν τῇ Γιουγκοσλαυίᾳ: «Εἰσὶ δεκταὶ ἅπασαι αἱ θρησκείαι, αἵτινες ἐν οἰκώδηποτε μέρει τοῦ βασιλείου ἔτυχον τῆς νομίμου ἀναγνώρισεως. Αἱ λοιπαὶ θρησκείαι μόνον διὰ νόμου εἰσὶ δεκταί.⁷

2. «Τὸ περιεχόμενον τῶν περὶ Θεοῦ ἰδεῶν, τὰ δόγματα, ἢ πίστις τῆς νέας θρησκευτικῆς κοινότητος ὑποβάλλονται εἰς αὐστηρὸν πολιτειακὸν ἔλεγχον καὶ ἡ ὁμολογία, τὸ πολίτευμα καὶ ἡ ἐνέργεια τῆς θρησκευτικῆς κοινότητος δὲν ἀντίκεινται εἰς τὴν πολιτειακὴν νομοθεσίαν καὶ τὰς ἐπιταγὰς τῆς ἠθικῆς» («das Bekenntniss, Verfassung und Virksamkeit der Religionsgesellschaft nicht den Staatsgesetzen und den Geboten der Sittlichkeit widersprechen».)⁸

III

Ἡ νομικὴ διάκρισις θρησκείας καὶ λατρείας ἐν τοῖς ἐλληνικοῖς πολιτεύμασι.

Ἀντισυνταγματικὴ ἀναγνώρισις σωματείων.

Τὴν ἐντεῦθεν διάκρισιν θρησκείας καὶ λατρείας καὶ τὴν ἀναγνωρίαν τῆς δευτέρας ὡς ἐπακολούθησε ἐξωτερικῆς ἐμφανίσεως τῆς πρώτης, ἐν ἧ περιπτώσει δὲν ὑφίσταται ἴδια θρησκεία, ποιοῦνται σαφῶς τὰ νεώτερα πολιτεύματα.

1. Ἀπο τοῦ ἐροῦ ἡδὴ Ἀγῶνος τὸ Σύνταγμα τῆς Τροισήνης περιεῖχε τὴν ἐπιταγὴν τοῦ ἄρθρου 1:

«Καθεὶς εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπαγγέλλεται τὴν θρησκείαν του ἐλευθέρως καὶ διὰ τὴν λατρείαν αὐτῆς ἔχει ἴσην ὑπεράσπισιν».

Ἡ θρησκεία ὡς προϋπόθεσις τῆς λατρείας:

«Ἡ λατρεία εἶναι πρᾶξις ἐξωτερικὴ, τὴν ὁποίαν εἶναι δυνατόν νὰ ἐμποδίσῃ τὸ κράτος καὶ ὅταν δὲν ἐμποδίσῃ τὴν θρησκείαν τοῦ ἄλλου» (Δ. Γούναρης ἐν τῇ Γ' Συνελεύσει 12 Μαρτίου 1922. Βλ. Πρακτ. 3, 1847).

6 Βλ. Hinschius Staat und Kirche ἐν Marquardsen's Handbuch des öffentlichen Rechts, 1883 σ. 370.

7 Βλ. L'Europe nouvelle 30 Ἰουνίου 1921, ἄρθρ. 12 § 3.

8 Βλ. Kahl Lehrsystem 325. Friedberg αὐτ.

2. Ἡ διάκρισις πρόκειται ἐξ ἴσου σαφῆς καὶ εἰς τὰ τρία ὁμοίμορφα ἑλληνικά Συντάγματα τῶν 1844, 1864 καὶ 1911 :

«Ἡ ἐπικρατοῦσα θρησκεία εἰς τὴν Ἑλλάδα εἶναι ἡ τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας· πᾶσα δὲ ἄλλη γνωστὴ θρησκεία εἶναι ἀνεκτὴ καὶ τὰ τῆς λατρείας αὐτῆς τελοῦνται ἀκωλύτως ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν νόμων, ἀπαγορευομένου τοῦ προσηλύτισμῶ καὶ πάσης ἄλλης ἐπεμβάσεως κατὰ τῆς ἐπικρατοῦσης θρησκείας» (ἄρθρ. 1).

Καὶ ἵνα εἰς ἓνα καὶ μόνον τῶν ἐρηνηνευτῶν περιορισθῶμεν, ἀρκοῦμεθα εἰς τὸν νεώτερον :

«Ἡ ἐλευθερία τῆς θρησκείας ἐν τῇ στενῇ τοῦ ὄρου τούτου σημασίᾳ διαφέρει, κυρίως εἰπεῖν, τῆς ἐλευθερίας τῆς λατρείας. Ἡ ἐξωτερικὴ ἐκδήλωσις τῆς πίστεως, τῶν δογμάτων τῆς θρησκείας, δι' ὠρισμένων προῆξεων, τελετῶν κ.λ., δηλ. ἡ λατρεία, ὡς καὶ αἱ «θρησκευτικαὶ κοινότητες» ὑπόκεινται εἰς τὴν ἐπιτήρησιν τῆς Πολιτείας. Τὸ σύνταγμα καθιστοῖ τὴν θρησκευτικὴν ἐλευθερίαν, ἐν τῇ εὐρείᾳ τοῦ ὄρου τούτου σημασίᾳ, περιλαμβάνουσιν α') τὴν ἀτομικὴν ἐλευθερίαν τῆς συνειδήσεως· β') τὴν ἐλευθερίαν τῆς λατρείας· γ') τὴν ἐλευθερίαν τοῦ συνεταιρίζεσθαι ἐπὶ θρησκευτικοῖς σκοποῖς, τοῦ ἐνοῦσθαι εἰς θρησκευτικὰς κοινωνίας».⁹

3. Ἐὰν ταῦτα ἐλέγοντο περὶ τῆς ἐννοίας τῶν παλαιότερων ἡμῶν Συνταγμάτων, ἀλλὰ τὸ δημοκρατικὸν Σύνταγμα τοῦ 1927, τὸ ἔκτοτε ἰσχύον, σαφέστερον καθορίζει «Τὰ τῆς λατρείας πάσης γνωστῆς θρησκείας» (ἄρθρ. 1 ἐδ. 4).

4. Ἐὰν δ' ἀποβλέψωμεν καὶ εἰς τὸ γερμανικὸν Σύνταγμα τῆς 11 Αὐγ. 1919 : «Ἄρθρ. 135. Πάντες οἱ κάτοικοι τῆς Ἐπικρατείας ἀπολαύουσι πλήρους ἐλευθερίας πίστεως καὶ συνειδήσεως. Ἡ ἀνενόητος ἄσκησις τῆς θρησκείας ἀσφαλίζεται ὑπὸ τοῦ πολιτεύματος καὶ διατελεῖ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Πολιτείας».

Οἱ δ' ἐρηνηνευταὶ παρατηροῦσιν ἐπὶ τούτου : «Ἡ θρησκευτικὴ ἐλευθερία, ἥτοι ἡ ἀτομικὴ ἐλευθερία τῆς πίστεως καὶ τῆς συνειδήσεως, ὑπὸ τὴν εὐρύτεραν ἐννοίαν, περιλαμβάνει τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ὁμολογεῖν πίστιν εἰς οἰονδήποτε θρησκείαν, τὴν ἐλευθερίαν τῆς ἀσκήσεως τῆς θρησκείας, ἥτοι τὴν ἐλευθερίαν

9. Βλ. Ν. Σαρίπολον, Σύστημα τοῦ Συνταγματικοῦ δικαίου τῆς Ἑλλάδος τόμ. Γ' ἐκδ. δ' 1923, σ. 339—340. Βλ. αὐτόθι σ. 343 : «πρὸς ἴδρυσιν νέας θρησκείας καὶ λατρείας, νέας θρησκευτικῆς κοινωνίας». Καὶ σελ. 344 ὑποσημ. 1, ἐν ἣ ὁμιλεῖ περὶ τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας ὡς περιλαμβανούσης «τὴν ἐλευθερίαν τῆς θρησκείας καὶ τὴν τῆς λατρείας».

ρίαν τῆς λατρείας καὶ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἀποτελεῖν μέλος εἰς οἰονδήποτε θρησκευτικὴν κοινωνίαν.¹⁰

Τὸ συμπέρασμα :

Κατὰ ταῦτα, ἀντισυνταγματικὴ καί, συνεπῶς, ἀπηγορευμένη ὑπάρχει ἡ ὁργάνωσις οἰονδήποτε θρησκευτικοῦ σωματείου ἢ μὴ ἔχοντος διάφορα δόγματα, διάφορον πίστιν, διάφορον διδασκαλίαν· ἀπηγορευμένη ὡς ἀντισυνταγματικὴ ἢ ἄσκησις λατρείας ὁρθοδόξου διαφόρου ἢ ὡς ὑπὸ τῆς ἐπικρατοῦσης Ἐκκλησίας ὁρίζεται· ἀντισυνταγματικὴ πᾶσα ὑπὸ δικαστηρίων ἔγκρισις, ἐφ' ὅσον περὶ θρησκευτικοῦ καὶ οὐχὶ περὶ κοινοῦ πρόκειται συνεταιρισμοῦ.

Ἐπεταί : Ἡ θέσις τῆς ὁρθοδόξου πίστεως καὶ Ἐκκλησίας ἐν τῷ Συντάγματι : Γνωμαὶ κορυφαίων νομομαθῶν ἐν ταῖς Ἐθνικαῖς Συνελεύσεσι.

10. Βλ. Π. Θηβαίου Τὸ νέον δημοκρατικὸν πολίτευμα τῆς γερμανικῆς ἐπικρατείας, ἐν Λειψίᾳ 1922, Βλ. καὶ τὸ ἄρθρ. 139 : «Ἡ Κυριακὴ καὶ αἱ ὑπὸ τῆς Πολιτείας ἀνανωριζόμεναι ἐορταίμοι ἡμέραι ἐξακολουθοῦσι προστατευόμεναι νομίμως ὡς ἡμέραι ἀργίας καὶ τελειοποιήσεως τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ πνεύματος».

«ΕΩΣ ΠΟΤΕ ΑΝΕΞΟΜΑΙ ΥΜΩΝ»;

Μάρκ. θ'. 17—32.

Εἶναι ἀληθῶς περίεργον τὸ ὅτι ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι «μετὰ χαρᾶς μεγάλης» ἐπληροφόρουν τὸν Θεῖον Διδάσκαλον ὅτι ἐν τῇ ὀνόματι Του ἐτέλεσαν τόσας καὶ τόσας δυνάμεις καὶ μετὰ καυχήσεως ἔλεγον «καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν», δὲν ἠδυνήθησαν νὰ θεραπεύσωσι τὴν ἀξιοθρήνητον ἀσθενῆ νέον, τὸν ὅποιον μετὰ τόσης πίστεως ἔφερε πρὸς αὐτοὺς ὁ δυστυχῆς πατήρ. Ἀλλὰ εἶναι ἀκόμη ἄξιον περισοτέρας μελέτης καὶ προσοχῆς τὸ ὅτι ἡ ἀδυναμία αὕτη τῶν μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὸν κλονισμόν τῆς πίστεως τοῦ πατρὸς ἐκείνου, ὁ ὅποιος, ἐν ᾧ τόσον ἦτο βέβαιος ὅτι ἠδύναντο νὰ δώσουν τὴν υγείαν εἰς τὸ παιδί του οἱ μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ, τώρα πλέον—ἕστερον ἀπὸ τὴν ἀποτυχίαν ἐκείνην—ἀμφιβάλλει, ἂν καὶ ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς δύναται νὰ φανῆ χρήσιμος εἰς τὴν δυστυχίαν του, «εἴ τι δύνασαι—λέγει—βοήθησον ἡμῖν».

Ποῦ ὀφείλεται ἡ ἀδυναμία τῶν μαθητῶν τοῦ Κυρίου εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτήν, τὸ γνωρίζομεν ἀπὸ ὅσα αὐτὸς ὁ Κύριος εἶπε πρὸς αὐτοὺς ὅτι ἠρωτήθη περὶ τούτου, εἰς τὰ ὅποια μάλιστα ὁ εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος προσθέτει καὶ τὴν φράσιν «*διὰ τὴν σπιτιάν ὑμῶν*». Καὶ εἶναι διδασκτικωτάτη βεβαίως ἡ

σκέψις ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ ἐνεργῇ δι' ἡμῶν ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ. ὑπὸ μόνον τὸν ὄρον ὅτι δὲν θὰ μᾶς ἐγκαταλίπη ἡ πίστις, τὴν σκέψιν δὲ ταύτην ὑπεγράμμισεν ὁ Κύριος διὰ τοῦ «εἰ δύνασαι πιστεῦσαι, πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι». Ἄς προσέξωμεν ὁμῶς καὶ τὸ ἀποτελεσμα, τὸ ὁποῖον ἔχει, ὡς εἴπομεν, ἡ τοιαύτη ἀδυναμία, καὶ μάλιστα ἴσως εἶναι ἀνάγκη νὰ τὸ προσέξωμεν πολὺ περισσότερον σήμερον, εἰς τὴν ἐποχὴν μας, διότι ἔχουν πληθυνθῆ οἱ ζητοῦντες ἀφορμὰς καὶ εὐκαιρίας, διὰ νὰ διασύρωσι τὴν πίστιν τῶν χριστιανῶν.

Ἄς μὴ ἀπατώμεθα· «οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη» εἶπέ ποτε τὸ ἄχραντον τοῦ Σωτῆρος στόμα καὶ ἡ ἀλήθεια αὐτὴ ἰσχύει ἔκτοτε δι' ὅλους ὅσοι ἐπικαλοῦνται τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ. Ὁλος ὁ κόσμος πρὸς αὐτοὺς ἀποβλέπει καὶ—ἔστω καὶ ἂν δὲν ὁμολογῇ τὸν θαυμασμόν του διὰ τὰς ἀρετὰς των—εἶναι ἔτοιμος πάντοτε νὰ διακρίνη τὴν ἀντίφασιν, ἡ ὁποία κάποτε εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρχη μεταξὺ τῆς ζωῆς, τὴν ὁποίαν ζοῦν καὶ τῶν χριστιανικῶν ἀρχῶν, τὰς ὁποίας ἰσχυρίζονται ὅτι πιστεύουν. Καί, τὸ ἀκόμη χειρότερον, εἶναι πρόθυμος ὁ κόσμος νὰ δικαιολογήσῃ τὴν κακίαν τὴν ἰδικήν του ἀπὸ τὴν ἀσυνέπειαν τῶν χριστιανῶν... Ποσάκις δὲν ἔχομεν ἀκούσει ἀνθρώπους νὰ λέγουν, «ἂφ' οὗ αὐτοὶ ποὺ εἶναι θρησκοὶ κάμνουν τοῦτο καὶ ἐκεῖνο, τί νὰ κάμωμεν ἡμεῖς οἱ ἄλλοι;» Μήπως δὲν εἶναι συχνὴ ἡ σκόπιμος διάδοσις—καὶ κάποτε ἡ ἐξόγκωσις—τῶν σφαλμάτων τῶν χριστιανῶν διὰ νὰ δικαιολογηθῆ, δηθθεν, ἀπὸ αὐτὰ ἡ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἀδιαφορία καὶ ἡ ἐχθρότης τῶν ἀνθρώπων τοῦ «κόσμου»;

Εἶναι ἀνάγκη νὰ εἴμεθα παντοῦ καὶ πάντοτε «φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραὶ», διότι ἀπὸ μίαν ἀπροσεξίαν ἰδικήν μας βλασφημεῖται—φεῖ!—πολλάκις τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ. Ἀκριβῶς δὲ διὰ τοῦτο, ὅταν μάλιστα συμβῆ νὰ ἔχωμεν καὶ ἐπίσημόν τινα διακονίαν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, προτιμότερον εἶναι νὰ στερηθῶμεν μερικῶν—ἔστω καὶ ἀθῶων—πραγμάτων τῆς ζωῆς, παρὰ νὰ δώσωμεν ἀφορμὴν σκανδάλου καὶ προσκόμματος εἰς τὸν ἀδελφόν μας τὸν «ἀσθενοῦντα», ὁ ὁποῖος δύναται μὲν νὰ μὴ στηριχθῆ πάντοτε ἀπὸ τὸ καλόν μας παράδειγμα, εἶναι ὁμῶς βέβαιον ὅτι θὰ δικαιολογήσῃ πάντοτε τὴν ἰδικὰς του ἀσθενείας ἀπὸ τὴν ἀτέλειαν τὴν ἰδικήν μας. Ἴδου διατί θὰ πρέπη νὰ εἴμεθα πολὺ ἐπιφυλακτικοὶ καὶ ἐκεῖ ἀκόμη, ὅπου εἶναι πιθανότατον νὰ μὴ ὑπάρχῃ ἁμαρτία πραγματικὴ, καὶ νὰ μὴ λησμονῶμεν τὴν σοφὴν ἀπόφασιν τοῦ Ἀπ. Παύλου, «οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰῶνα ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν μου σκανδα-

λίσω». Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως δὲ ταύτης ἐπιβάλλεται μεγαλύτερα αὐστηρότης καὶ εἰς τὴν ἀτομικὴν μας ζωὴν καὶ εἰς τὸν δημόσιον βίον μας καὶ τρόμος πραγματικός, μήπως δώσωμεν «πρόσκομμά» τι «τῷ Εὐαγγελίῳ» τοῦ Χριστοῦ.

Εἶναι ἄρα γε ἡ πίστις μας καὶ ἡ ζωὴ μας κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας «τὰς ἰπνογράφας», ἐν μέσῳ «γενεᾶς ἀπίστου καὶ ἁμαρτωλῆς», ὅσον ἔπρεπε νὰ εἶναι φωτισμένη ἀπὸ τὴν ἐπαφὴν μας πρὸς τὸν Ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας μας καὶ τόσον δυνατὴ ὅσον τὴν ἠθέλησεν Ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος μᾶς ἔδωκε «τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ»; Ἄς μὴ λησμονῶμεν ὅτι ἀρκεῖ ἡ ἀπροσεξία μιᾶς στιγμῆς διὰ νὰ καταστήσῃ «παίγνιον» ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων καὶ ἡμᾶς καὶ τὴν πίστιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκομεν καὶ νὰ μᾶς κάμῃ πραγματικοὺς «προδότας» τῆς «παρεμβολῆς» τοῦ Θεοῦ, ἐνόχους αἰωνίως διότι ἔνεκα ἡμῶν ἀπροσεκτούντων «βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσι» τὸ φοβερόν ὄνομα τοῦ Παντοκράτορος! Ἄς προσέξωμεν μήπως καὶ πρὸς ἡμᾶς εἶπη ποτὲ ὁ Χριστὸς τὸ «ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν;».

E. Γ. Μ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Karl! Marx.

Κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον συνεπληρώθη πενήτηνταετία ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Καρόλου Μάρξ, αἱ κομμουνιστικαὶ τοῦ ὁποῖου θεωρίαι ἂν τῷ ἐγγέροντο, ἐφ' ὅσον ἔζη, αἴτιον βιωτικῶν περιπετειῶν καὶ ἄλλων δοκιμασιῶν, μετὰ θάνατον ὁμῶς διεβόησαν τὸ ὄνομά του οὐ μόνον ἐν τῷ κύκλῳ τῶν οικονομικῶν ἐπιστημονικῶν θεωριῶν, ἀλλὰ καὶ ἔνεκα τῆς ἀποπέρας τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῶν ἐν τῇ πράξει ἐπὶ τοῦ ρωσικοῦ μπολσεβισμού. Χάρις εἰς τὴν ρωσικὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1917, ἥτις κατὰ πολὺν ὑπερέβαλεν εἰς ἀποτελέσματα ἀπροσδόκητα καὶ περιεργότατα τὴν γαλλικὴν τοῦ 1789 ἐπανάστασιν, τὸ ὄνομα τοῦ Μάρξ, ἡ διδασκαλία τοῦ ὁποῖου ἐπῆρξεν ἡ ἀφειρηγία, ἡ δικαίωσις καὶ ἡ τροφὸς τῆς, διεβόηθη εἰς σύμπασαν τὴν οἰκουμένην, ἥτις ἔχει ἐναγωνίως ἐστραμμένα τὰ βλέμματα πρὸς τὸ προσελθόν ἐκ τῆς ἐπαναστάσεως ταύτης γιγάντειον ρόβλημα. γιγάντειον ὅσον καὶ ὁ ἐξ ἑξατῶν πενήτηντα ἐκατομμυρίων λαός, ἐφ' οὗ ἀπὸ δεκαπενταετίας πειραματίζεται ὁ μαρξικὸς κομμουνισμὸς ὡς λευτισμὸς, καὶ ὅσον αἱ ἀξιώσεις μεθ' ὧν ἐξώκειται καὶ τὰ ἀποτελέσματα, τὰ ὁποῖα ἐπιδιώκει.

Ὁ Καρόλος Μάρξ, παρὰ τὴν ἐκ τῆς γερμανικῆς ἰδεολογικῆς φιλοσοφίας, καὶ διὰ τοῦ ἐγγλείου τύπου, ἀφειρηγίαν του, ἐνεφανίσθη ὡς ὁ ἀκρότατος πάντων τῶν ποτε ἕλιστῶν, ὡς προκύπτει ἐκ τῆς θεωρίας του περὶ τοῦ οικονομικοῦ ἕλισμοῦ, τοῦ ἄλλως καὶ ἱστορικοῦ ἢ διαλεκτικοῦ ἕλισμοῦ ὀνομαζο-

μένου, καθ' ὃν ἡ κοινωνικὴ ἀνάπτυξις τοῦ ἀνθρώπου δέον νὰ ἐξηγηθῆ ὡς προὐδὸν ἀποκλειστικῶς ὑλικῶν καὶ οικονομικῶν συνθηκῶν. Ἐνῶ δὲ ἡ προσφιλές του ρήθη αἴτιο τὸ γνωστὸν nihil humanum a me alienum puto καὶ ἦτο κατ' ἐξοχὴν εὐαίσθητος πρὸς τὰ παιδιά, τὰς γυναῖκας, τοὺς πτωχοὺς καὶ τοὺς δυστυχεῖς, τὰ τρυφερά του ὅμως αἰσθήματα ταῦτα, κατὰ τινὰ μοιραίαν ἀντινομίαν, ἐγέννησαν εἰς τὸ τέκνον του— τὸν σημερινὸν κομμουνιστὸν — μίαν κομμουνιστικὴν φιλοσοφίαν, ἐν τῇ ὁποίᾳ τὸ ἀνθρώπινον ὄν ἔχασεν ὅ,τι ἔχει πολιτικότερον: τὴν προσωπικότητά του, τὴν ἐλευθερίαν του, τὴν αὐτοσυγγείδησιν, τὴν ψυχὴν του. Ἔγεινε κτήνος, καὶ τι χειρότερον: πράγμα, res. Ἐὰν ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν ἀνθρώπον ἐπῆρξεν ἢ ἀφειρηθῆ καὶ ἡ πηγὴ τῆς κομμουνιστικῆς φιλοσοφίας—ὡς τοῦλάχιστον αὐτὸς ὁ Μάρξ διετείετο—, ἡ ἀγάπη αὕτη παραδόξως ἐξεφράσθη ἐν αὐτῇ καὶ ἐκφράζεται ἐν τοῖς διαδόχοις καὶ θιασώταις του ὡς μῦθος ἀσπονδίατος, ὡς ἀνοικτιμωσύνη ἀγρωιότης καὶ σκληρὰ καὶ ἀπάνθρωπος ἐπίθεσις κατὰ τῶν ὑπ' αὐτοῦ χαρακτηριζομένων ὡς ἐκμεταλλευτῶν τῶν πτωχῶν. Κατὰ τὸν ὑλιστὴν Μάρξ, τὰ ἀνώτερα ἐξηγοῦνται διὰ τῶν κατωτέρων: τὸ πνεῦμα εἶνε προὐδὸν τῆς ἔλξης, ἡ ἱστορία εἶνε ἀποτελεσματικὸν οικονομικῶν παραγόντων, ἡ πᾶσα ἀνθρωπίνη νόησις καὶ τῆς ἀνθρωπότητος ὁ πνευματικὸς πολιτισμὸς εἶνε ἀπότοκα τῶν οικονομικῶν τῆς ζωῆς συνθηκῶν.

Ἀλλὰ πρὸς τῷ ἱστορικῷ ὑλισμῷ ὁ Μάρξ ἐγένετο εἰσηγητὴς καὶ τῆς θεωρίας περὶ τῆς ὑπεραξίας, ἀφ' ἧς ὠροῦνται εἰς τὴν ἰδέαν τῆς «ἐκμεταλλεύσεως» καὶ τῆς «πάλης τῶν τάξεων». Ἔνεκα τῆς ἀδυναμίας του νὰ χρησιμοποιήσῃ ἐλευθέρως τὰ μέσα τῆς παραγωγῆς, ὁποῖα ἡ γῆ καὶ ἡ μηχανή, ὁ ἐργάτης ἀναγκάζεται νὰ πωλῆ τὴν ἐργασίαν του πρὸς τὸν κεφαλαιούχον ἐπὶ ἡμερομισθίῳ πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ζωῆς του· ἐφ' ὅσον δ' ὅμως ἐν τῇ χρήσει τῆς μηχανῆς καὶ διὰ τῆς μετ' ἄλλων ἐργατῶν συνεργασίας δύναται κατὰ τὰς ἐργασίμους ὥρας του νὰ παράγῃ πολὺν πλεόντα τοῦ παρεχομένου εἰς αὐτὸν ἡμερομισθίου, ἢ ἀπολλυμένη δι' αὐτὸν αὕτη ὑπεραξία ἀποβαίνει ἐπὲρ τοῦ κεφαλαιούχου καὶ ἐργοδότη, τοῦτο δέ, κατὰ τὸν Μάρξ, ἀποτελεῖ ἐκμετάλλευσιν. Ἡ κοινωνικὴ αὕτη ἀδικία τῆς ὑπὸ τῶν κεφαλαιούχων ἐκμεταλλεύσεως τῆς ἀκτιήμονος τάξεως τοῦ προλεταριάτου θὰ ἀρθῆ, κατ' αὐτόν, μόνον διὰ βιαίας κοινωνικῆς ἐπαναστάσεως, ἣτις θὰ σημειώσῃ τὴν ὀριστικὴν λήξιν τῶν «ταξικῶν» κοινωνικῶν διαιρέσεων καὶ τὴν ἐναρξιν νέας ἐποχῆς διὰ τῆς δημιουργίας καινῆς, «ἀ-ταξικῆς» κοινωνίας. «Οἱ σκοποὶ τῶν κομμουνιστῶν δύναται νὰ ἐπιτευχθοῦν—ἐγράψεν ὁ Μάρξ— μόνον διὰ τῆς βιαίας ἀνατροπῆς ὀλοκλήρου τοῦ κρατοῦντος κοινωνικοῦ καθεστώτος. Ἄς τρέμον ἵστανται αἱ σήμερον κυβερνώσαι τάξεις μετὰ τὴν προοπτικὴν μίαν κομμουνιστικῆς ἐπαναστάσεως. Οἱ προλετάριοι οὐδὲν ἔχον νὰ χάσων, εἰ μὴ μόνον τὰς ἀλύσεις τῆς οικονομικῆς τῶν δουλείας. Ἀπ' ἐναντίας, θὰ κερδήσων. Ἐ.α. ὀλόκληρον κόσμον. Προλετάριοι ὅλον τοῦ κόσμου, ἐνωθῆτε!»

Ἡ ρωσικὴ ἐπανástασις τοῦ 1917 ἐπῆλθεν ὡς πλήρωσις τῆς προορήσεως τοῦ Μωῦσῆως τοῦ κομμουνιστοῦ: ἐν Ρωσίᾳ ἀνετρόπη βιαίως τὸ τέως κοινωνικὸν καὶ πολιτικὸν καθεστῶς ὑπὸ τῶν μπολσεβίκων, οἵτινες ἔκτοτε ἐπὶ δεκαεπταετίαν συνεχίζουσι παρὰ σθένει τὸ πείραμα τῆς ἐγκαθιδρύσεως τῆς νέας μαρξικῆς κοινωνίας. Ἀὐτὸ δύναται νὰ λεχθῆ ὅτι ἡ ἐπανástασις αὕτη δὲν εἶχε τοὺς λόγους τῆς. Κατὰ τὴν τελευταίαν περιηγητικὴν εἰς πίσσας τὰς κοινωνικὰς τάξεις τῶν πεπολιτισμένων χωρῶν ἐπῆρξε διάχυτος μίᾳ δυσραθέσκεια κατὰ τῶν ὄντως μὴ κατὰ πάντα δικαίων κρατουσῶν κοινωνικῶν συνθηκῶν. Ἐντεῦθεν προῆλθεν ὁ σχηματισμὸς καὶ ἡ ἐπίσχυσις τῶν ἐργατικῶν κομμάτων, ἅτινα ἐπηγγέλλοντο νὰ ὀδηγήσων τοὺς λαοὺς εἰς τὴν νέαν Ἱερουσαλὴμ τῶν δικαιοτέρων κοινωνικῶν συνθηκῶν δι' εἰρηρικῆς καλλιέργειας τῶν πνευματικῶν καὶ βαθμιαίου διαφωτισμοῦ. Τὸν εἰρηρικὸν ἀκριβῶς χαρακτηρισμὸν τῆς κοινωνικῆς ἐξελίξεως ἀπέκρουσεν ὁ Μάρξ εἰσηγοῦμενος τὴν δι' ἐπαναστάσεως βιαίαν ἀνατροπὴν τοῦ κοινωνικοῦ καθεστώτος, τὴν ὁποίαν καὶ ἐπραγματοποίησε μετὰ τεσσαρακοσιαετίαν ἀπὸ τοῦ θανάτου του ὁ ρωσικὸς μπολσεβισμὸς.

Ἡμᾶς ἐνδιαφέρει ἀμεσώτατα ὁ Μαρξισμὸς κατὰ τοῦτο, ὅτι οὗτος τὸ μὲν ὡς ἄκρατος ἐλισμὸς ἀγνούμενος πᾶσαν πνευματικὴν ἐπόστασιν, ἀλήθειαν καὶ ἀξίαν καὶ παραδεχόμενος ὡς μόνον πραγματικότητας τὴν τροφὴν καὶ τὸ ἔνδυμα· τὸ δὲ διότι ἐκλαμβάνει τὴν θρησκείαν, μάλιστα δὲ τὸν Χριστιανισμόν, ὡς τὸν κύριον παράγοντα καὶ στηρικτὴν τοῦ ἀστικοῦ ἢ κεφαλαιοκρατικοῦ καθεστώτος, ἐκῆρξεν ἀμειλίχρον ἀντιθρησκευτικὸν καὶ ἀντιχριστιανικὸν πόλεμον ἀνευ προηγουμένου. Κατ' αὐτόν, «ἡ θρησκεία εἶνε ὄπιον διὰ τὸν λαόν», ἐξαπατῶσα καὶ πλανῶσα αὐτὸν δι' ἐπαγγελιῶν ἀνυπόκριτον μεταθανάτιον ζωῆς διὰ νὰ ὑποφέρῃ τὸ δεινὸν τῆς παροῦσης ἐν ἔπομονῇ καὶ καρτερίᾳ, ἵνα ἡ κεφαλαιοκρατία τ' ἐκμεταλλεύηται ἀνειώτερον καὶ ἀσφαλέστερον. Περὶ τοῦ προσώπου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ οὐδὲν δύναται νὰ λεχθῆ ὀρισμένον· τὸ μόνον ἀληθὲς εἶνε, ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς ἐνεργασίθη οὐχὶ ὡς θρησκεία, ἀλλ' ὡς κίνησις οικονομικῆ ἐνὸς καταπιεζομένου προλεταριάτου. Ἡ θρησκεία ἐν γένει, μάλιστα δ' ἡ χριστιανικὴ, δέον νὰ ἐκριζωθῆ ἐκ τῶν καρδιῶν, διότι ἐν τῇ νέᾳ κομμουνιστικῇ κοινωνίᾳ δὲν ὑπάρχει θέσις δι' οἰοδηῶν τε Θεόν, ἰδίᾳ δὲ διὰ τὸν Θεὸν τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἀὐτὸ ὑπάρχει Θεὸς ὑπάρχει μόνον ἢ πείρα, ἢ ἀνάγκη τῆς θρόφους· αὕτη εἶνε ἡ κυβερνώσα δύναμις ἐν τῇ ἱστορίᾳ· αἱ ὑλικά δυνάμεις ἀποτελοῦν τὴν πραγματικότητα. Αἱ λεγόμεναι θρησκευτικαὶ καὶ ἠθικαὶ δυνάμεις ἀνάγκη παντελῶς νὰ ἐκλείπων.

Αἱ «θέσεις» αὗται τοῦ μαρξισμοῦ δὲν εἶνε μόνον θεωρητικὴ διδασκαλία· ἀποτελοῦν πραγματικότητα ἐκδηλουμένην ἐν τῷ συστηματικῷ πολιτικῷ διωγμῷ κατὰ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας καὶ Ἐκκλησίας, ὡς εἶπε πασίγνωστον. Ἐπὶ τῇ περιηγητικῇ ἰδίᾳ τοῦ Μάρξ οἱ θιασῶταί τοι ἐτόνισαν τοὺς παιανὰς των. Αἱ ἡμᾶς τοὺς χριστιανοὺς τὸ ἰωβιλαῖον τοῦτο ὑπομιμήσκει τὸ ἱστορικὸν δίδαγμα, ὅτι ὅσα

κας ὁ Χριστιανισμὸς καθ' οἰονδήποτε τρόπον ἐπο-
λεμήθη, ἐξεκίνει ἰσχυρότερος καὶ πνευματικώτερος.
Ἐνῆχθῶμεν ὅπως ὁ καθ' οὗ ἐξακοντίζονται τὰ ἀ-
νόητα πλήγματα τῆς ἀνθρωπίνης πλάνης καὶ μω-
ρίας Χριστὸς ὁ Κύριος ἀξιώσῃ τοὺς μάρτυρας ἡ-
μῶς τοῦ τρομερωτέρου τῶν κατὰ τῆς θρησκείας του
διωγμῶν τὰ καταστῶμεν μάρτυρες καὶ τῆς ἐκ τῆς
δοκιμασίας ταύτης νέας τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐκλάμ-
ψεως.

Οἱ περίφημοι «ἀριστεροί».

Ὁ «Φρονητὸς τῶν τέκνων τοῦ λαοῦ» τῆς μητρο-
πόλεως Ἀρμάμας πληροφορεῖ, ὅτι διὰ προκηρύξεως
οἱ τῆς διοικήσεως ἐπιτροπῆς τοῦ διδασκαλικοῦ συλλό-
γου τῆς πόλεως ταύτης πρὸς τοὺς συναδέλφους τῶν
καλοῦσιν αὐτοὺς εἰς γενικὴν συνέλευσιν, κατηγο-
ροῦν δ' ἅμα δριμύτατα τὴν διδασκαλικὴν δημοσπο-
δίαν ὡς ἀκολουθοῦσαν δεξιὰ κατεύθυνσιν καὶ ἄρα
ἐργαζομένην κατὰ τῶν προσπαθειῶν τῆς ἀριστε-
ρῆς παρατάξεως, τὴν ὁποίαν ἀποτελεῖ μία μερὶς
διδασκάλων. Διὰ τὰ ἐκδηλοῦνται τόσον δημοσίᾳ καὶ
τόσον ἀπροκαλύπτως οἱ περίφημοι ἐν τῇ δημοσίᾳ
ἡμῶν ἐκπαιδεύσει «ἀριστεροί» μετὰ τὸν τόσον θό-
ρυβον περὶ τοῦ ἂν ὑπάρχουν ἢ δὲν ὑπάρχουν κοι-
μουνησταί ἐν τῷ διδασκαλικῷ σώματι καὶ μετὰ τὰς
ἐκ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας διαφύρους δηλώ-
σεις, σημαίνει ὅτι οἱ «ἀριστεροί» οὐδένα πτοοῦνται
αἰσθανόμενοι ἐαυτοὺς ἐν πλήρει ἀσφαλείᾳ. Ὅποῖον
συμπέρασμα δύναται νὰ ἐξαχθῇ ἐκ τῆς καταστά-
σεως ταύτης;

*

Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος συνεκροτήθη ἐν Velehrad τῆς
Τσεχοσλοβακίας τὸ στ' συνέδριον τῶν ἐνωτικῶν μελετῶν,
συμπεσὸν πρὸς τὴν συμπλήρωσιν εικοσιπενταετίας ἀπὸ τῆς
ἀρχικῆς συστάσεως τῶν συνεδρίων τούτων ἐν τῇ πόλει
τῇ πρὸ χιλίων ἐτῶν—κατὰ τὸν θ' αἰ.—ἀποβάσῃ τὸ κέν-
τρον τῆς ἀποστολικῆς δράσεως τῶν ἀποστόλων τῶν
σλαβῶν Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου. Τὰ συνέδρια ταῦτα ἀ-
παρτίξουσι κυρίως καὶ γενικῶς οἱ σλαουονῖται, ἐντεῦθεν
δὲ καὶ τοῦτο τὸ συνέδριον ἀπετελέσθη ἐξ ἀντιπροσώπων
τῶν οὐνιτῶν τῆς Ρωσίας, τῆς Γιουγοςλαβίας, τῆς Βουλ-
γαρίας, τῆς Πολωνίας κλ. τὸ ὅλον περὶ τοὺς 200, εἰς οὓς
συγκαταλέγονται καὶ τινες ἀντιπρόσωποι τοῦ ἁμυγοῦς
λατινισμοῦ. Πλὴν τῶν ρωσο-καθολικῶν παρέστησαν καὶ
ὀρθόδοξοί τινες ρῶσοι, ὡς ὁ καθηγ. Καρτασιῶφ, πρῦτα-
νις τοῦ ἐν Παρισίοις ὀρθοδόξου ρωσικοῦ θεολογικοῦ Ἰν-
στιτούτου. Τὸ γενικὸν θέμα τοῦ συνεδρίου ἦτο «ἡ πί-
στις ὡς ἀδιάλυτος σύνδεσμος τοῦ μυστικοῦ σώματος τοῦ
Χριστοῦ», ὁ δὲ διάσημος ρωσοκαθολικὸς θεολόγος
Μπουλγάκωφ δι' ἐπιστολῆς του πρὸς τὸ προεδρεῖον τοῦ
συνεδρίου εἰσηγεῖτο ὅτι σήμερον δὲν ὑπάρχει πλέον λό-
γος νὰ μᾶς ἐπασχολῶν αἱ διάφοροι γνωσταὶ ἐπὶ τῶν
διαφορῶν ὀρθοδόξου καὶ ρωμαϊκῆς ἐκκλησίας παλαιαὶ
διενέξεις, διότι τὸ μοναδικὸν συζητητέον μετὰ τῶν δι-
σταμένων Ἐκκλησιῶν σπουδαιότατον ζήτημα εἶνε ἡ Ἐκ-
κλησιολογία, ἥτοι ἡ φύσις τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡ διακρυβέ-
νησις αὐτῆς. Τὸ συνέδριον διαιρεθὲν εἰς τρία τμήματα:
θεολογικόν, ἱστορικόν καὶ λειτουργικόν συνεζήτησεν ἐπὶ
προγράμματος διαφόρων θεμάτων, ἡ δ' ἐκ τῆς ἀνακοι-

νώσεως λειτουργικῶν θεμάτων ἐντύπωσις, ὡς καὶ ἡ ἀπὸ
τῆς παραστάσεως τῶν μελῶν τοῦ συνεδρίου εἰς ἀνατολι-
κῆς λειτουργίας, ὑπῆρξεν ὅτι ἡ ἀνατολικὴ λειτουργία ἐν
γένει παρέχει ἕδαφος πρσπορώτατον πρὸς προσέγγισιν,
ὁμόνοιαν καὶ ἔνωσιν τῶν δισταμένων Ἐκκλησιῶν, ἐν
πολλαῖς δὲ συνεδρίαις ἐτονίσθη ἡ ἀνάγκη ὅπως οἱ δυτικοὶ
γνωρίσωσι τὴν ἀνατολικὴν λειτουργίαν, διότι ἡ γνώσις
αὐτῆς ἄγει τὰ λατινικὰ πνεύματα εἰς τὴν ὀρθὴν κατανόη-
σιν ὄψεων τινῶν τῆς θεολογίας καὶ τῆς εὐσεβείας, κεκτη-
μένων σπουδαίαν σημασίαν ὡς πρὸς τὰς μεταξὺ τῆς Ἀ-
νατολῆς καὶ τῆς Δύσεως σχέσεις.

*

Ἐν τῇ θέσει «Κέφαλος» τῆς Κῶ κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος
γενομένων ἀνασκαφῶν ὑπὸ τῶν ἰταλῶν ἀνεκαλύφθησαν
δύο μικρὰ ἐκκλησιῶν τῆς πρώτης βυζαντινῆς ἐποχῆς ρυθ-
μοῦ βασιλικῆς μετὰ τριῶν προσώπων. Τοῦ ἐτέρου τούτων
τοῦ καὶ μεγαλειότερου, εὐρεθέντος εἰς πολὺ καλλιτέραν
κατάστασιν, ἐσώθη τὸ μεμουσειωμένον δάπεδον ἐπιφα-
νείας 130) τ. μ., κεχωρισμένον εἰς τμήματα ἐνούμενα
πρὸς ἄλληλα διὰ γεωμετρικῶν σχημάτων. Ἐπ' αὐτοῦ ὑ-
πάρχουσι πολλὰ χριστιανικὰ σύμβολα ἐν πολυχρωμίᾳ.
Τοὺς δύο ναοὺς συνδέει διάδρομος μετὰ μουσειωμάτων
πρὸς βαπτιστήριον τετράγωνον μετὰ θόλου. Ὁ μείζων
οὗτος ναὸς ἦτο ἀφιερωμένος εἰς τὸν ἅγ. Στέφανον, ὁ δὲ
μικρότερος εἰς τὸν ἅγ. Θωμᾶν. Οἱ ναοὶ ἀνάγονται εἰς τὰ
τέλη τοῦ δ' αἰῶνος, ἢ εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ ε'.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Εἰς Τήνον χάριν τῆς μεγάλης ἐορτῆς τοῦ Εὐαγγελι-
σμοῦ τῆς Θεοτόκου μετέβησαν οἱ Σεβ. Συνοδικοὶ Βελλᾶς
καὶ Κοινίτης Ἰωάννης, Ἐδέσσης Κωνστάντιος, Βεροῖας
Πολύκαρπος, Φιλίππων Χρυσόστομος, Ἠλείας Ἀντώνιος,
Γόρτυνος Πολύκαρπος καὶ Σύρου Φιλάρετος, ὡς καὶ ὁ Μ.
Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἰακώβος. Ἐκ μέ-
ρους τῆς Ἱερᾶς Συνόδου θὰ ὁμιλήσωσι πρὸς τὴν νεο-
λαϊκὴν τῆς Τήνου ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γόρτυνος καὶ
Μεγαλοπόλεως Πολύκαρπος, πρὸς δὲ τὴν νεολαϊκὴν Σύ-
ρου ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀντώνιος. Ἐν Τήνῳ κατὰ τὴν
μεγάλῃν λιτανεῖαν θὰ ὁμιλήσῃ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης
Σύρου.

—Ἀποφάσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τῆς εἰς Ἱεροσόλυμα
ἱερᾶς ἀποδημίας τῶν προσκυνητῶν ἐφέτος θὰ ἡγηθῇ ὁ
Σεβ. Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης Γεννάδιος.

—Τηλεγραφικῶς ἀνήγγειλε τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ ὁ Σεβ.
Σισανίου καὶ Σιατίστης ὅτι ἐπέστρεψεν εἰς τὴν ἔδραν τῆς
ἐπαρχίας αὐτοῦ.

—Τῇ παρελθούσῃ Τρίτῃ Συνοδικῇ Ἐπιτροπῇ ἀποτελου-
μένη ἐκ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Φιλίππων καὶ Νεαπό-
λεως, Σύρου καὶ Θεσσαλιώτιδος ἐπισκεφθεῖσα τὸν κ.
Ὑπουργὸν τῆς Παιδείας καὶ Ἐρησκευμάτων ἐν τῷ Ὑπουργείῳ,
συνωμίλησεν ἐπὶ διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν ζητη-
μάτων.

—Διὰ Διαταγμάτων δημοσιευθέντων ἐν τῇ Ἐφημερίδι
τῆς Κυβερνήσεως ἡ Κοινότης Ἀνάβυσσος τῆς Ἀρχιεπι-
σκοπῆς Ἀθηνῶν. ἡ Κοινότης Βαλβίνης τῆς Μητροπόλεως
Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας καὶ ἡ Κοινότης Κοντοδεσπότη
τῆς Μητροπόλεως Χαλκίδος ἀποτελοῦσιν ἰδίᾳ ἐνορίας.

—Διωρίσθησαν: ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μαντινείας καὶ Κυνουρίας
Ἡγούμενος τῆς ἰ. μονῆς «Ἐπάνω Χρέας» ὁ ἱερομόνα-
χος Καλλίνικος Δαβίας, καὶ ὡς σύμβουλος τῆς ἰ. μονῆς
«Ὀρθοκωστᾶς» ὁ ἱερομόναχος Ἀμβρόσιος Ἀνδρίτσος·
ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ὑδρας καὶ Σπετσῶν ἡγού-
μενος τῆς ἰ. μονῆς Προφήτου Ἠλίου ὁ ἱερόθεος Παρμ-

ματάρης και τῆς ἰ. μονῆς «ἀγίων Ἀναργύρων» ὁ ἀρχιμ. Ἀνδρέας Δρίτσας.

— Ἐχορηγήθη τῷ Σεβ. Παροναξίας δεκαήμερος ἄδεια δι' Ἀθήνας, και τῷ Σεβ. Φθιώτιδος δι' Ἀθήνας δι' ἰδιωτικὰ αὐτῶν ὑποθέσεις.

— Ἀπεφασίσθη ὑπὸ τῆς ἱ. Συνόδου ὅπως διαταχθῆ ἡ μεταγωγή τοῦ ἀρχιμ. Γερμανοῦ Φοντριέρ ἐκ τῆς ἰ. μονῆς Στροφάδων Ζακύνθου ἵνα ἐκτίσῃ τὸ ὑπόλοιπον τῆς ποινῆς αὐτοῦ εἰς τὴν ἰ. μονὴν τοῦ Τιμίου Προδρόμου τῆς ἰ. μητροπόλεως Σερρών.

— Εἰς ἐρώτησιν τῆς Νομαρχίας Δράμας τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας και Θρησκευμάτων ἀπήντησεν, ὅτι δημόσιοι ὑπάλληλοι και ἀξιωματικοί, καιτοὶ μεταθετοί, λογίζονται κατὰ νόμον ἔχοντες κατοικίαν ἐν ᾧ τόπῳ ἐκπληροῦσι τὰ καθήκοντα αὐτῶν, τοῦ ἐνδεχομένου τῆς μεταθέσεως αὐτῶν μὴ δυναμένου νὰ διασείσῃ τὸν χαρακτήρα τῆς μονιμότητος τῆς κατοικίας. Συνεπῶς θεωροῦνται και οὗτοι τακτικοὶ ἐνοριῖται τῆς ἐν ἡ διαμένουσιν ἐνορίας με πλήρη τὰ ἐκλογικὰ τῶν δικαιώματα.

— Τὴν Ἱερὰν Σύνοδον ἀπησχόλησαν αἱ ὑπὸ τοῦ Σεβ. Παροναξίας καταγγελίαι ἐπὶ προσηλυτισμῷ ἀνηλικῶν μαθητῶν τῶν ἐν Νάξῳ καλογραϊῶν τῆς γαλλικῆς σχολῆς τῶν Οὐρσοῦλίων. Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος πρεκάλεσε τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας και Θρησκευμάτων ὅπως ἀνακαλέσῃ τὴν ἄδειαν τῆς λειτουργίας τοῦ σχολείου τούτου διὰ τὴν παράβασιν τοῦ νόμου περὶ ξένων σχολῶν.

— Εἰς σχετικὴν ἐρώτησιν Ἱεράρχου πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον, ἐὰν δύναται νὰ προβῆ εἰς διορισμὸν ἐφημερίων ἐὰν και ἐφ' ὅσον κατὰ τὰς δύο ἐκλογάς, αἰτινες προεκηρύχθησαν πρὸς τοῦτο, οὐδεὶς τῶν ἐνοριτῶν ἐκλογέων προσήλθεν κατ' αὐτάς, τὸ Ὑπουργεῖον ἀπήντησεν, ὅτι κατὰ τὸ ἄρθρον 23 τοῦ νόμου 5439, τροποποιήσαντος τὸ ἄρθρον 28 τοῦ Κώδικος, ἐὰν ἡ ἐκλογὴ ἐφημερίου ματαιωθῆ, τὸν ἐφημέριον διορίζει ἐκ τῶν ἐν τῷ πίνακι ἀνακηρυχθέντων ὑποψηφίων ὁ Μητροπολίτης. Ἐν τῇ δεδοκίμῃ δὲ περιπτώσει κατὰ μείζονα λόγον, ἄτε δις ματαιωθείσης τῆς ἐκλογῆς, δικαιούται ὁ Μητροπολίτης νὰ διορίσῃ ὅτινα ἤθελεν ἐγκρίνει ἐκ τῶν ἀνακηρυχθέντων.

— Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἐξήτησε παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης ὅπως ἀποσταλῶσιν εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τὰ ὑπὸ τῆς σχετικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος ἐκπονηθέντα ἄρθρα περὶ Γάμου και Διαζυγίου, ἵν' ἀποφανθῆ ἐπ' αὐτῶν ἡ Ἐκκλησία.

— Ἀναρρώσας ὁ Σεβ. Σερρών ἐπέστρεψεν εἰς τὴν ἔδραν τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ.

— Διορίσθη ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Παροναξίας Ἡγούμενος τῆς ἰ. μονῆς «Φανερωμένης» ὁ μοναχὸς Καλλίνικος Κατσηγιάννης, ὑπὸ δὲ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Γρεβενῶν Ἡγούμενος τῆς ἰ. μονῆς «Ἀγίου Νικάνορος» ὁ ἀρχιμ. Διονύσιος Ντενόπουλος, σύμβουλοι δὲ οἱ Ἀνθίμος Γεωργαντᾶς και Γαβριὴλ Ζαχαράκης κατόπιν ἐκλογῆς.

— Ὁμοίως διορίσθη παρὰ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μαντινείας και Κυνουρίας Ἡγούμενος τῆς ἰ. μονῆς «Τιμίου Προδρόμου» ὁ Χρυσόστομος Διαμαντόπουλος.

— Ἐχορηγήθη τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Ὑδρας και Σπερτσῶν πενήνημος ἄδεια δι' Ἀθήνας πρὸς περιθάλψιν τῆς ὑγείας αὐτοῦ.

— Συνεχιζομένης τῆς ἀνακαινίσεως τοῦ κτιρίου τῆς ἀνασταθείσης ἀρχαίας μονῆς τοῦ Ὁσίου Μελετίου, ἐγένετο τελευταίως ἀνακατασκευὴ τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς αὐτοῦ, εἰσῆχθη δὲ και ὕδωρ ἐντὸς τῆς μονῆς ἐκ τοῦ ἐγγυῶς ὄρους. Πρὸ τινῶν ἡμερῶν ὁ Ἡγούμενος τῆς μονῆς Μ. Ἀρχιδιάκονος Χρυσόστομος μεταβάς μετὰ τοῦ Καθηγητοῦ και Ἀκαδημαϊκοῦ κ. Ὁρλάνδου ἔστησεν εἰδικὸν συνεργεῖον, ὅπερ ἐπελήφθη τῆς ἀναστηλώσεως τοῦ ἀρχαίου νάρθηκος και τῆς ἐν γένει ἐξωτερικῆς διακοσμῆσεως τοῦ ναοῦ τῆς μονῆς, συμφάνως τῷ ἀρχαίῳ σχεδιαγράμματι αὐτοῦ. Ὁ κ. Ὁρλάνδος ἐτοιμάζει ταυτοχρόνως μελέτην τῆς ἀναστηλώσεως τοῦ ἀρχαίου τεμπλέου, οὕτως ὥστε νὰ ἐπαλέψῃ ὁ ναὸς εἰς τὴν ἀρχικὴν του ὄψιν και κατάστασιν, εἰς ἣν εὐρίσκετο κατὰ τὸν ἱβ' αἰῶνα.

— Ὁ Πρόεδρος τοῦ Συλλόγου τῆς «Ἀναπλάσεως» κ. Μιχ. Γαλανός, Μέγας Ῥήτωρ τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξαν-

δρείας και Διδάσκαλος τοῦ Εὐαγγελίου παρὰ τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος, ἀνέλαβε κατὰ παράκλησιν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου τὸ κήρυγμα τοῦ θεοῦ λόγου ἐν τῷ ἰ. ναῷ τοῦ Ἀγ. Γεωργίου (Καρύστη), ὁμιλεῖ δ' ἐν αὐτῷ τακτικῶς κατὰ Κυριακὴν ἐν τε τῇ α' και τῇ β' θεῖᾳ λειτουργίᾳ καθὼς και μετὰ μεσημβρίαν.

— Πληροφοροῦμεθα ὅτι ἡ ὑπὸ τὴν ἐπίτιμον προεδρείαν τοῦ σεβ. μητροπολίτου Χαλκίδος κ. Γρηγορίου ἐν Χαλκίδι δρώσα Χριστιανικὴ ὀργάνωσις «Ἀνυπλάσις» ἐργάζεται δραστηριῶς διὰ τὴν μεταξὺ τῶν νέων τῆς πόλεως ἐμπέδωσιν τῶν χριστιανικῶν ἀρχῶν ἔχουσα ἐν τούτῳ τὴν πρόθυμον σύμπραξιν και πάντων τῶν ἐκεῖ ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν. Χάριν τοῦ εἰδικοῦ τούτου ἔργου κληθεῖς δευτέρον ἤδη ὁ Ἐφημέριος τοῦ Πανεπιστημιακοῦ ναοῦ αἰδεσ. Πρωτοπρεσβύτερος Ἐμμαν. Γ. Μυτιληναῖος μετέβη τῇ ἄδειᾳ τῆς ἰ. Ἀρχιεπισκοπῆς εἰς Χαλκίδα πρὸ ἡμερῶν, ἐκεῖ δὲ διαμείνας ἐπὶ διήμερον ὁμίλησεν ἐνώπιον πικνοῦ και ἐκλεκτοῦ ἀκροατηρίου, οὗ προεξείρχεν ὁ Σεβ. Μητροπ. Χαλκίδος, — ὅστις και παρουσίασε τὸν ὁμιλητὴν — ἐπὶ τοῦ θέματος «Ὁ Χριστιανισμὸς και οἱ νέοι», ἐπεσκεπθῆ δὲ τὸ Γυμνάσιον τῆς πόλεως και τὴν Ἐμπορικὴν Σχολὴν και ὁμίλησε πρὸς τοὺς ἐπὶ τούτῳ συγκεντρωθέντας μαθητὰς περὶ τῶν ἰδανικῶν, πρὸς τὰ ὁποῖα πρέπει ν' ἀποβλέπῃ ἡ σημερινὴ νεολαία. Ἐπίσης περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς χριστιανικῆς μορφώσεως τῶν νέων μας ὁμίλησεν ἐν τε τῷ μητροπολιτικῷ ναῷ τοῦ Ἀγ. Δημητρίου κατὰ τὴν θ. λειτουργίαν και ἐν τῷ ναῷ τοῦ παρὰ τὴν Χαλκίδα φροσφυγικοῦ Συνοικισμοῦ Νέας Ἀρτάκης, ἐν ᾧ ὑπάρχει και παράρτημα τῆς «Ἀναπλάσεως». Ἰδιαιτέραι εὐκαιρίαι ἐνισχύσεως τῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν καλὴν ταύτην ὀργάνωσιν νέων παρεσχέθησαν εἰς δύο εἰδικὰς συγκεντρώσεις ἐν τῷ γραφείῳ αὐτῆς, κατὰ τὰς ὁποίας ἐγένετο μακρὸς λόγος ἐπὶ ζητημάτων σχέσιν ἔχόντων πρὸς τὴν ἐν τῇ σημερινῇ κοινωνίᾳ συμπεριφορὰν τῶν νέων, ὅσοι ἐμφοροῦνται ὑπὸ τῶν χριστιανικῶν ἀρχῶν.

— Τὴν προπαρελθούσαν Πέμπτην ἤρξατο τῶν ἐσπερινῶν αὐτοῦ μαθημάτων ἐν τῷ κτιρίῳ τοῦ Β' Γυμνασίου Ἀθηνῶν (Βερανζέρου 1) τὸ ὑπὸ τῆς «Χριστιαν. Κοινωνικῆς Ἐνώσεως» συσταθὲν χάριν τῶν ὑπαλλήλων και τῶν ἐργατῶν «Λαϊκὸν Πανεπιστήμιον». Τὴν ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῶν μαθημάτων ἐκκλησιαστικὴν ἀκολουθίαν ἐτέλεσεν ὁ αἰδεσ. ἐφημέριος τοῦ Πανεπιστημιακοῦ Ναοῦ, μετ' αὐτὴν δ' ὁμίλησεν ὁ Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου κ. Π. Μπρατσιώτης περὶ τοῦ θεσμοῦ τῶν «Λαϊκῶν Πανεπιστημίων» και περὶ τοῦ τηρηθησομένου διὰ τὸ ἐτος τοῦτο προγράμματος. Ἀκολουθῶς ἐδίδαξαν τὰ πρῶτα μαθήματα οἱ κ. κ. Γ. Σχοινᾶς και Σ. Πλακίδης, ὁ μὲν ἐκ τῆς Οἰκονομικῆς Γεωγραφίας τῆς Ἑλλάδος, ὁ δὲ ἐκ τῆς Λαϊκῆς Ἀστρονομίας. Τὰ μαθήματα συνεχίζονται τακτικὰ καθ' ἑκάστην, διδασκόντων ἐκ περιτροπῆς τῶν πρὸς τοῦτο προσφερθέντων λογίων και ἐπιστημόνων.

— Ἱερονοίᾳ τῶν Σεβ. Μητροπολίτων Σουφλίου κ. Ἰωακείμ, ὑπὸ τὰς εὐλογίας τῆς Ἐκκλησίας ἰδρύθη ἐν Σουφλίῳ Χριστιανικὴ Ἀδελφότης ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Ἀποστολικὴ Διακονία», σκοπὸς τῆς ὁποίας εἶναι ἡ κατὰ Χριστὸν μόρφωσις τοῦ λαοῦ διὰ πικνοῦ κηρύγματος τοῦ θεοῦ λόγου και Κυριακῶν μαθημάτων ἢ διαλέξεων και ἐν γένει ἡ ἐμπέδωσις τῆς πίστεως. Τὰ ἐγκαίνια τοῦ καλοῦ τούτου σωματείου ἐγένοντο ἐν συρροῇ πλῆθους εὐσεβῶν ἐν τῷ μητροπολιτικῷ ναῷ. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σουφλίου, ὑπὸ τὴν ἐπίτιμον προεδρείαν τοῦ ὁποίου τελεῖ τὸ καλὸν τοῦτο σωματεῖον, χοροστατήσας ἐποιήσατο ἑναρξιν τῶν Κυριακῶν μαθημάτων, ἅπανα θὰ γίνωνται τακτικὰ καθ' ἑκάστην Κυριακὴν, παρακολουθοῦσι δὲ αὐτὰ ἅπαντες σχεδὸν οἱ εὐσεβεῖς κάτοικοι τοῦ Σουφλίου.

— Ἐν Καρδίτῃ μεγαλοπρεπῶς ἐτελέσθη ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ τὸ μνημόσυνον τῶν πεσόντων, Ἐπιμνημόσυνον λόγον ἐξεφώνησεν ὁ Πρωτοσύγκελλος κ. Κύριλλος Καρμπαλιώτης.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΩΝ)ΠΟΛΕΩΣ

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἀνασυγκροτηθεῖσα ἀπερτίσθη ἐκ τῶν σεβ. μητροπολιτῶν Καισαρείας, Ἐφέσου, Χαλκηδόνος, Δέρκων, Προύσης, Πριγκηρονήσων, Σάρδεων και Πισιδείας, Ἰμβρου και Τενέδου, Θεοδορουπόλεως, Εἰρη-

ΔΕΛΤΙΟΝ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΔΕΥΘΥΝΟΥΣΙΑ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑ

† ΖΙΧΝΩΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, Πρόεδρος
 † ΕΔΕΣΣΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΣ, Ταμίας
 † ΘΕΣΣΑΛΙΩΤΙΔΟΣ ΙΕΖΕΚΙΗΛ, Γραμματεὺς
 ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ
 Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου

ΤΑΚΤΙΚΟΣ ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ

ΕΜΜ. Γ. ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ
 Πρωτοπρεσβύτερος

ΟΡΟΙ ΣΥΝΑΡΜΟΜΗΝ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΔΡΧ. 60. ΕΣΩΤ. ΦΡ. 60. ΑΜΕΡ. ΔΟΛ. 2
 ΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΜΑΘΝ ΕΠΑΡΧΙΑΚΩΝ ΠΡΟΤΕΥΟΥΣΩΝ ΔΡΧ. 100
 ΜΑΘΝ ΧΟΡΙΩΝ ΔΡΧ. 60. ΙΕΡΕΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΔΡΧ. 30
 ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΙΕΡΟΣΠΟΥΔΑΣΤΩΝ ΔΡΧ. 30

Τὰ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἐμβάσματα δέον νὰ ἀπευθύνονται πρὸς τὸν Ταμίαν Σεβ. Μητροπολίτην Ἐδέσσης κωνσταντίνου Γραφεία. Συνόδου. Πᾶσα δὲ ἐπιστολὴ ἀφορῶσα εἰς τὴν σύνταξιν δέον νὰ διευθύνεται:

Γραφεῖα Ἐκκλησίας, Ἀρχιεπισκοπῆν.

νοπόλεως, Χριστουπόλεως καὶ Λαοδικείας.

—Ὁ σεβ. μητροπολίτης Θυατείρων κ. Γερμανὸς ἀδείκνυται τῆς Μεγ. Ἐκκλησίας θὰ μετασχη ἐκδρομῆς εἰς τοὺς ἀγίους Τόπους καὶ τὰ λοιπὰ ὀρθόδοξα κέντρα, ὀργανουμένη ὑπὸ τοῦ ἀγγλοκαθολικοῦ συνεδρίου ἐπὶ τῇ 100ετηρίδι, ἀπὸ τῆς ἐνάργεως τῆς λεγομένης Ὀξφορδιανῆς κινήσεως.

ΡΩΜΑ-ΓΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ὁ Ἐπίσκοπος τοῦ Agen σεβ. Saget du Vauroux ἀπηγόρευσεν εἰς τὸ ποίμνιον τοῦ τὴν ἀγορὰν καὶ διάδοσιν βιβλίου ἐνὸς καθολικοῦ ἱερέως ὑπὸ τὸν τίτλον «Τὸ Ἐὐαγγέλιον τῆς εἰρήνης» ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι τοῦτο περιέχει δύο κυριωτάτας πλάνας, ἥτις χαρακτηρισμὸν τοῦ πολέμου γενικῶς ὡς ἐγκλήματος, καὶ ἀποκήρυξιν τοῦ πατριωτισμοῦ ὡς ἀρετῆς.

—Ὁ ἀρχιεπ. Καρθαγίνης σεβ. Lemaître κατεδίκασε τοὺς χοροὺς τῶν χοροδιδασκαλείων κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς μεγάλης τεσσαρακοστῆς, ὡς καὶ πάντας τοὺς λεγομένους «φιλανθρωπικούς χοροὺς», ἐπ' ἴσης δὲ ἐκήρυξεν ἀπαράδεκτους ἀπὸ ἐκπόσεως χριστιανικῆς καὶ βαθέως ἀνηθίκους τὰς συγκεντρώσεις τὰς γνωστὰς ὑπὸ τὸ ὄνομα «Surprises —parties».

—Χάρις εἰς τὰς ἐνεργείας τῆς ἐν Ρουμανίᾳ Ἐκκλησίας τῶν ρουμανοκαθολικῶν ἐψηφίσθη νόμος θεοσιζῶν τὴν ἐν τῷ πανεπιστημίῳ Βουκουρεστίου ἴδρυσιν Θεολογικῆς Σχολῆς πρὸς διδασκαλίαν τῆς θεολογίας τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ψήφισις καὶ ἡ δημοσίευσις τοῦ νόμου προϋξήνησε κατάπληξιν εἰς τοὺς ὀρθοδόξους ρουμανικοὺς κύκλους κατὰ τοσοῦτο μᾶλλον, καθ' ὅσον ὁ νόμος ἐψηφίσθη ὑπὸ τῆς βουλῆς κατὰ τὰς πρώτας πρωϊνὰς ὥρας μιᾶς μακρῆς συνεδρίας, ἀλλ' οἱ μετριοπαθέστεροι ἐκηρύχθησαν ὑπὲρ τῆς ἱδρύσεως μιᾶς τοιαύτης σχολῆς κυρίως ἵνα ἀποτρέπηται ἡ τῶν καθολικῶν τρανσυλβανῶν σπουδαστῶν ἔξοδος εἰς Οὐγγαρίαν πρὸς ἀνωτέρας θεολογικὰς σπουδὰς. Ἐν τούτοις δὲν κατορθώθη ἔτι ἡ λειτουργία τῆς ἐν λόγῳ σχολῆς ἕνεκα τῆς οικονομικῆς κρίσεως καὶ διὰ τοῦτο ἡ ρουμανικὴ κυβέρνησις μετεβίβασε προσωρινῶς πάντα τὰ δικαιώματα αὐτῆς εἰς τὴν Θεολογ. Ἀκαδημίαν τοῦ Blaj, ὅπου ἐφεξῆς θὰ τυγχάνωσιν ἀνωτέρας θεολογικῆς μορφώσεως οἱ καθολικοὶ σπουδασταί.

ΖΗΤΟΥΝΤΑΙ δύο Ἱεροκήρυκες διὰ τὴν Ἱ. Μητροπολιν Λευκάδος ἔχοντες τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου προβλεπόμενα προσόντα.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

[Ἡ Ἐκκλησία ἐν τῷ τμήματι τούτῳ ἀναφέρει πάσαν νέαν ἔκδοσιν, ἥς ἀντίτυπον ἀποστέλλεται πρὸς τὴν Διεύθυνσιν].

Μιχαὴλ Λιβαδάς, Λόγιοι ρηθέντες εἰς μνημόσυνον αὐτοῦ ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου τῇ 28 Φεβρ. 1932 ὑπὸ τοῦ Κοσμητοροῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Νικολάου Λούβαρι καὶ τοῦ Καθηγητοῦ τῆς Νομικῆς κ. Δημητρίου Παππούλια. Ἀθήναι 1932.—Τὴν πρωτοβουλίαν τοῦ μνημοσύνου τούτου ἔσχεν ἡ Θεολογικὴ Σχολή, ἥς ὁ ἀείμνηστος καθηγητὴς τῆς Νομικῆς Σχολῆς Μιχαὴλ Λιβαδάς ἐγένετο μέγας εὐεργέτης ὡς κληροδοτήσας εἰς αὐτὴν τὴν ἐξ 600.000 δραχμῶν κινήτην αὐτοῦ περιουσίαν. Τὸ τεῦχος τοῦτο περιλαμβάνει καὶ καταλόγων πασῶν τῶν ἐπιστημονικῶν ἐργασιῶν τοῦ αἰοδίου ὑπερέχου νομομαθοῦς.

Παναγ. Ν. Τρεμπέλα, Μασσωνισμὸς—Θεοσοφία. Ἀθήναι 1932 ἔκδοσις «Ζωῆς» σελ. 1στ' ἑ 200.—Εἰς τὸ ζωνθῶς κινουθὸν τὸ ἐνδιαφέρον παντῶν ἀναγνώστων ἔργον τοῦτο ὁ συγγραφεὺς αὐτοῦ μετὰ χαρακτηριστικῆς σαφηνείας, εὐθυκροσίας καὶ ἀντικειμενικότητος πραγματεύεται ἐπὶ τῇ βάσει μόνον αὐτῶν τῶν πηγῶν τὰ συστήματα τοῦ Μασσωνισμοῦ καὶ τῆς θεοσοφίας, ἐπιτυγχάνων νὰ εἰσῆ ἄπλετον φῶς καὶ νὰ διαφωτίσῃ ἐπαρκῶς τὴν ἐνδοτέραν αὐτῶν φύσιν καὶ τὰς μυστικίζουσας κατευθύνσεις τῶν. Καὶ εἰς μὲν τὸ πρῶτον μέρος ὁμιλῶν περὶ τοῦ Μασσωνισμοῦ ἐκθέτει ἐν ἰδίῳ κεφαλαίῳ πρῶτον μὲν τὰ κατὰ τὴν καταγωγὴν καὶ τὴν ἱστορίαν τῆς ἱδρύσεως καὶ διαδόσεως αὐτοῦ μάλιστα ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Γαλλίᾳ, ἔπειτα δὲ καὶ τὰ κατὰ Μασσωνικὰς μύθους. Ἀκολουθῶνς ἐξετάζων τὸν χαρακτῆρα τοῦ Μασσωνισμοῦ ἀποδεικνύει ἐκ τῆς ὁμολογιῶν αὐτῶν τῶν τεκτόνων καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ χαρακτῆρος τῶν μύθων, ὅτι ὁ Μασσωνισμὸς ἀποτελεῖ ἀναβίωσιν τῶν ἀρχαίων εἰδωλολατρικῶν μυστηρίων καὶ θρησκείαν ἰδίαν, ὡς ἐξ αὐτῶν τῶν τελετῶν καὶ τῶν σκοπῶν αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῶν ὁμολογιῶν διαφόρων ἀξιωματοῦχων τῆς στοᾶς ἐμφαίνεται. Ἐν ἰδίῳ κεφαλαίῳ ἐξετάζει ὁ συγγραφεὺς τὸν Μασσωνισμὸν καὶ κατὰ τὴν σχέσιν αὐτοῦ πρὸς τὸν Χριστιανισμὸν, καταλήγων εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ὁ χριστιανισμὸς εἶναι ὄλως ἀσυμβίβαστος πρὸς τὸν Μασσωνισμὸν.

Εἰς τὸ δεύτερον μέρος ὁμιλῶν ὁ συγγραφεὺς περὶ τῆς Θεοσοφίας ἐκθέτει εὐκρινῶς εἰς πέντε κεφάλαια τὴν ἱστορίαν τῆς θεοσοφικῆς ἐταιρίας, τὴν ἔνοιαν, τὸν χαρακτῆρα καὶ τὴν προέλευσιν τῆς θεοσοφίας, τὴν κοσμοθεωρίαν καὶ τὴν ἠθικὴν αὐτῆς, τέλος δὲ καὶ τὴν σχέσιν αὐτῆς πρὸς τὸν χριστιανισμὸν, πρὸς τὸν ὁποῖον διαρρήδην ἀντίκειται καὶ ἀντιπλήτει.

Τὸ σύγγραμμα τοῦτο εἶναι καὶ κατὰ τοῦτο ἄξιον πάσης συστάσεως, καθόσον ὁ εὐσεβῆς καὶ βαθῆς ἐπιστήμων συγγραφεὺς ὁμιλεῖ πάντοτε ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν τῶν κειμένων καὶ τῶν ἐπισήμων τυπικῶν τοῦ Μασσωνισμοῦ, καθῶς καὶ τῶν θεοσοφικῶν συγγραμμάτων. Σχεδὸν δὲ ἐκάστη σελίς τῆς συγγραφῆς αὐτοῦ κατοχυροῦται διὰ πλήθους παραπομπῶν πρὸς τὰς ἐγκύρους πηγὰς εἰς τρόπον, ὥστε νὰ δύναται ἀναντιρρήτως νὰ ὑποστηριχθῇ, ὅτι διὰ τῶν σελίδων καὶ τῶν γραμμῶν ἀκόμη οὐχὶ αὐτός, ἀλλὰ τὰ μασσωνικὰ κείμενα καὶ τυπικὰ λαλοῦσι καὶ ἀποφαινόνται. Κατὰ τοῦτο δὲ ἡ ὑπέροχος μελέτη αὕτη δύναται νὰ λεχθῇ, ὅτι σημειοὶ πραγματικὸν σταθμὸν μάλιστα ἐν τῇ ἐρευνῇ τῶν ὑπὸ πυκνὸν πέπλον μυστικότητος κεκαλυμμένων μασσωνικῶν μυστηρίων, καθ' ὅσον ὁ σ. μεθ' ὑπομονῆς καὶ ἐπιμονῆς ἀξιοθανυμάστου περισυλλέξας πλήθος τεκτονικῶν τυπικῶν, Ἑλληνικῶν, Γαλλικῶν καὶ Ἀγγλικῶν, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τοῦ μακροτάτου καταλόγου, τοῦ προτασσομένου τῆς συγγραφῆς, ἐπὶ τῇ βάσει τούτων καὶ μόνον ἢ τῶν αὐθεντικῶν ἐμνηνῶν αὐτῶν συνήγαγε τὰ συμπεράσματα αὐτοῦ.

π. ι.